

iz megalitske dobe, morda iz prehoda iz prvega v drugo železno dobo, to se pravi proti l. 500. pred Kr. Po njegovem mnenju je pisava protoiberska, kar bi stavljal te predmete pred iberske napise iz južne Portugalske in Španske, ki se jih po navadi stavlja v poznejše dobe in ki so se nadaljevali še za časa rimske dobe. Kljub temu, da se Alvaro razlikuje v detajlih od Glozela, smatra, da je izboren argument za avtentičnost slednjega.

Isti znanstvenik je napisal tudi daljši članek o glozelskem vprašanju, ki je zbudilo tako strastne boje v znanstvenih krogih.

V knjižnem pregledu bo nas Slovence predvsem zanimalo poročilo, ki ga je napisal Humberto Pinto Lima o knjigi »Origin of australian beliefs« (Vienna, 1922) od Lamberta Ehrlicha, o distinto professor da Universidade de Ljubljana.

Madame de Vaux Phalipau: La Littérature des Serbes de Lusace. (Editions des »Amis de la Pologne«, 16, rue de l'Abbé de l'Épée, Paris, 5e), 1929. — 32 str. + 14 slik.

Od l. 1920. sem neutrudna pisateljica, članica odbora pariškega društva »Prijateljstvo Lužice« (Les amis de la Lusace) izdaje leto za letom knjižice o Lužiških Srbih, da opozarja francosko in svetovno javnost na najmanjši slovanski narod, pozabljen sredi nemškega morja. Letošnja njena knjižica daje dober vpogled v lužiško slovstvo, od narodnih pesmi in legend, slovnice, slovarjev in prevodov, pa do časopisja, pesništva, romanov in gledališča.

Mouseion. Bulletin de l'Office international des musées. (Institut de Coopération intellectuelle de la Société des Nations.) Št. 6. december 1928. — Razen popisa muzeja za narodno umetnost v Budimpešti prinaša ta zadnja številka članek o »Library Witt«,

ki sta jo ustanovila Sir Robert in Lady Witt in ki jo po pravici smemo smatrati za najboljši dokaz za britansko aktivnost na polju mednarodnega umstvenega sodelovanja. Ta biblioteka ni zbirka knjig in njeno ime bi v gotovi meri lahko privedlo v zmoto: to je vesoljna zbirka reprodukcij, tičočih se zgodovine slikarstva in risarske umetnosti, od 12. stoletja do danes. Številka vsebuje tudi nadaljevanje o anketi za poenostavljene muzejskih katalogov.

Dr. P. B.

В. В. Бунак, Crania armenica. (Труды Антропологического Научно-исследовательского Института при И. М. Т. У. выпуск II, приложение в „Русскому Антропологическому Журналу, том XVI, вып. 1—2). Москва 1927.

V prvem delu razlaga avtor svojo metodo dela na principu lobanjske tipologije in izločenja tipov iz mešanice. Kranimetrična karakteristika mora sloneti na absolutnih dimenzijah in njihovi skupni pripadnosti in zveznosti. Določeno je 57 dimenzij, ki podajejo najpopolnejši kraniološki program in ki se nahajajo v priloženih tabelah. Odnosno tehnike merjenja je obdržal sistem antropološke šole v Curihu. Buinak je določil geografske centre za razne tipe: za Dissentis-tipus (alpinski rasa) — zapadna Švica, za dinarski tip — hrvatski variant, za srednjeazijski (turški) — telengetska skupina. To so variante, ki stoje blizu do varians armenica propria (varians pontozagrijsca) v vilajetih Bitlis in Van v maloazijski Turčiji.

Četrty del razprave obsega primerjave treh brahoidnih tipov armenoidnega, alpskega in dinarskega, in pokazuje, da so variante izšle iz istih elementarnih tipov v neznatno diferencnih variantah. Sličnost evrazijskih in azijskih brahikefalov pa je vrlo relativna. Smer variacije posameznih dimenzij

zija in karakter njihove pripadnosti v možganskem oklepu ter v skeletu obraza, pokazujejo se pri obeh tipih kot zelo različni. Četudi se more priznati sorodnost med evrazijskimi in azijskimi brahikefalci, vendar velja to za daljno prošlost, ko ni bil skupni prototip niti mongoloiden niti evropski. Kar se tiče razmerja med 3 izločenimi elementarnimi tipi, niso bili ti niti samostojne tvorbe niti rezultat evolucije enega ali drugega od njih. Najbolje bi bilo razložiti njihov izvor in postanek po miksovariaciji. Najverjetneje se je izvršila metizacija zmerno brahikranega in dolihokranega varianta. Eden od izhodnih tipov, ki je v različnih variantah oblikoval evrazijske brahikrane skupine, tip »sigma« pokazuje prilično podobnost kranioološkemu tipu Malajcev. Drugi tip »φ« pripada kakor izgleda mediteranski skupini, ki je danes že zelo redka (protomediteranska). Prastari narodi Sprednje Azije, kakor Sumerci in drugi narodi prastarega vzhoda, so bili sestavljeni iz 2 etničnih elementov — iz azijanskega (po Austranu) ali Hetito-Pelazgo-Ligurskega in protohamitskega tipa.

G. Bunak imenuje naše Hrvate »Kroate« po nemškem načinu, čeprav je ime Hrvat bilo poznano že najstarejšim ruskim kronikam v svoji slovanski obliki. Sicer pa moramo delo pozdraviti kot temeljito in zelo globoko zamišljeno kraniološko študijo. Slične rasne elemente je podpisani zapazil pri osteoloških ostankih starih Trojancev, in tudi v prazgodovinski Jugoslaviji,¹ samo da je v premikenski dobi protomorfn mediteranski element daleko prevladal brahikefalnega.

N. Županić.

Mićun M. Pavičević, Crnogorci u pričama i anegdotama. (Zabavna Biblioteka, kolo XXVII, knjiga 451, ureduje Dr. Nikola Andrić, drugo izdanje sa 40 slika u fotografija; naklada Zaklade Tiskare Narodnih Novina. Zagreb 1929.

Pisac ove knjige je g. Mićun Pavičević, poreklom Crnogorac, rođen u Dolu Pješivačkom iz čuvene guslarske porodice. Tako je naš autor nasledio od oca pesnički dar i volju do sabiranja narodnih pesmi i narodne proze. Ljubav do otadžbine turila mu i mač i pero u ruke; i za vreme balkanskih ratova i Svetske vojne kao i u političkoj borbi g. Pavičević uvek je bio na svome mestu. Za vreme Svetuskog rata bio je i u Kanadi, gde je uređivao novine na našem jeziku, objavljavao našim izseljenicima veliki čas narodnog ujedinjenja i hrabrio ih da pođu u pomoć braći kao dobrovoljci. G. Pavičević ima i originalnih pesničkih radova, napisao je nebroj novinarskih članaka i sakupio je lepi broj narodnog blaga.

Najnovija knjiga g. Pavičevića »Crnogorci« crta nam karakter Crnogorca pričom i anegdotom. Taj način prikazivanja predočuje sa izvesne strane psihičke osobina Crnogorca bolje nego možda duge i dosadne rasprave. Iz etnografske nauke znamo, naročito iz Cvijićevih antropogeografskih problema Balkanskog poluostrva, da Crnogorci pripadaju jezgru takozvanog patrijarhalnog kulturnog pojasa, gde narod živi još skupljen u zadrugama i plemenima, gde vlada još stroga patrijarhalna morala i brdsko viteštvo, a Pavičevićeve priče i anegdote taj

slednji bili zastupljeni u velikoj mašini. Verovatno potiče okrugloglavi element sa istoka, dok izgleda da je dugoglavni kao imao one uske duguljaste lubađe i maleno, često kepečko rasta«. N. T. D. — Etnogeneza Jugoslovenâ. („Rad“ Jugosl. Akad. 222, str. 149—152).

¹ Н. Жупанић, Тројанци и Аријевици, (Глас LXXXVI Српске Академије стр. 242. 286. Београд 1919); „Престоријски Тројанци не представљају један крвно сасвим чист тип, већ један амалгам од долхокефалаца и брахикефалаца; ови су по-